ใบสมัครส่งผลงานเข้าร่วมโครงการประกวด LIKE Talk Award (หน่วยงานส่วนกลาง)

1. ชื่อผลงาน มือน้อยๆกับร้อยสร้างรูป

หน่วยงาน สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ

2. ประเภทผลงาน

( ) งานวิจัย

(√) การจัดการความรู้

( ) นวัตกรรม

3. **รายชื่อสมาชิก**

1) ชื่อ-สกุล นางสาวรัตนา สมใจ ตำแหน่ง พี่เลี้ยงเด็ก

2) ชื่อ-สกุล นางสาวสุปัญญา กุญโสพล ตำแหน่ง พี่เลี้ยงเด็ก

4. ผู้ประสานงาน

ชื่อ-สกุล นางสุภิญญา เกียรติพานิชกิจ

โทรศัพท์ - มือถือ 085-5401048

โทรสาร - E–mail winkly_heart@hotmail.com

5. โสตทัศนูปกรณ์ที่ต้องการเพิ่มเติม

( ) สื่อภาพเคลื่อนไหวด้วยโปรแกรม Windows Media Player

(√) อื่นๆ (ระบุ).....Power point.....

6. อุปกรณ์ที่ต้องการใช้เพิ่มเติม

(√) โต๊ะสำหรับการนำเสนออุปกรณ์อื่นๆ เช่น โมเดล นวัตกรรม หนังสือ แผ่นพับ ฯลฯ

( ) อื่นๆ

(ระบุ).....

เปิดรับผลงานตั้งแต่วันนี้ – 28 กุมภาพันธ์ 2562

ส่งใบสมัครพร้อมรายละเอียดผลงานมาที่ สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

โทรสาร. 02 – 590 - 4597 E–Mail : anamai.km@gmail.com โทร : 02-590-4595-96

ผู้ประสานงาน : ธันญาภรณ์ พิบูลย์พล/ ชนกพร แสนสุด

มือน้อยๆกับร้อยสร้างรูป

นางสาวรัตนา สมใจ
นางสาวสุกัญญา กุญโสพล

สถานการณ์ปัญหาพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย (0-5 ปี) ที่ผ่านมาพบว่า เด็กปฐมวัยร้อยละ 30 หรือ 1 ใน 3 ของเด็กปฐมวัยในประเทศไทยมีแนวโน้มพัฒนาการล่าช้า (สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทยในปี พ.ศ.2557 วารสารวิชาการสาธารณสุข ปีที่ 26 ฉบับเพิ่มเติม 2 , กันยายน – ตุลาคม 2560) โดยเฉพาะด้านการใช้ภาษา รองลงมาคือการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งทักษะทั้งสองด้านเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสมองและจะส่งผลต่อการเรียนรู้ต่อไป ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การใส่-ถอดกระดุม รูปซิป การแปรงฟัน ผูกเชือกรองเท้า งานศิลปะ รวมถึงการขีดเขียน ถ้าเด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้คล่องแคล่ว จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ (อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์สกุล. 2546: 111) ในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ควรส่งเสริมให้ใช้กล้ามเนื้อสายตาควบคู่กันไป กล่าวคือมีการจัดกิจกรรมที่ได้ใช้สายตาร่วมกับมือ แต่ในขณะเดียวกันกิจกรรมนั้นๆ จะเหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย จึงจะมีผลต่อการกระตุ้นให้เด็กเกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้กิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ โดยควรเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่ม เสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่เด็กในการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกความคิดสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพ ระบายสี พิมพ์ภาพ เย็บกระดุม เรียงสีปักหมุด ต่อบล็อก (กรมวิชาการ. 2540: 15) และอีกกิจกรรมหนึ่งคือ การร้อยหลอดด้าย เป็นการฝึกความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา ไม่ว่าจะเป็นการร้อยโดยใช้ไม้เป็นแกนหรือร้อยโดยใช้เข็มกับด้าย วัสดุที่จะนำมาร้อยนั้นใช้ได้ทั้งวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การร้อยสร้างรูป ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีกล้ามเนื้อมัดเล็กที่แข็งแรง เด็กได้สัมผัสได้ใช้ตาดูสังเกตสิ่งต่างๆ

จากข้อมูลการสรุปผลพัฒนาการประจำเดือนที่มีการประเมินพัฒนาการ โดยใช้คู่มือพัฒนาการ DSPM (Developmental Surveillance and Promotion Manual) ในเด็กปฐมวัยอายุ 2-3 ปี ที่อยู่ในความดูแลของสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ จำนวนทั้งหมด 112 คน พบว่าด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา Fine Motor (FM) ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 13.39 เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเป็นไปตามวัย และลดจำนวนเด็กที่ประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงนำกิจกรรมร้อยสร้างรูปมาใช้ในการกระตุ้นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา เพื่อให้เด็กมีความพร้อมในด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาผ่านเกณฑ์การประเมิน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร คือ เด็กปฐมวัยอายุ 2-3 ปี ที่อยู่ในความดูแลของสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ จำนวน 112 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่ได้รับการประเมินด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาไม่ผ่านเกณฑ์ ตามคู่มือ DSPM จำนวน 15 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมร้อยสร้างรูป
2. คู่มือพัฒนาการ DSPM (Developmental Surveillance and Promotion Manual) ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา Fine Motor (FM)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น : กิจกรรมร้อยสร้างรูป

ตัวแปรตาม : เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 2-3 ปี ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา (FM)

กระบวนการดำเนินการวิจัย

1. ประเมินพัฒนาการโดยใช้คู่มือพัฒนาการ DSPM ด้านใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก Fine Motor (FM) เป็นการประเมินผลครั้งที่ 1 ก่อนการจัดกิจกรรม (5 พ.ย. 61)
2. ให้ข้อมูลผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการประเมินพัฒนาการ และกิจกรรมที่จะจัดเสริมประสบการณ์ให้กับเด็ก รวมทั้งขอความร่วมมือผู้ปกครองช่วยกระตุ้นพัฒนาการเด็กเมื่อกลับไปอยู่บ้าน
3. การจัดกิจกรรมร้อยสร้างรูป ให้แก่เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 2-3 ปี วันละ 20 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน เริ่มตั้งแต่เดือนพ.ย.61 ถึงเดือนม.ค.62 โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้
   - ขั้นตอนการแนะนำ โดยการอธิบายให้เด็กๆฟัง ถึงสื่อ อุปกรณ์ และวิธีการทำกิจกรรมร้อยเชือก พร้อมสาธิตให้เด็กดู
   - ขั้นปฏิบัติ ฝึกให้เด็กทำกิจกรรม โดยการนำเชือกมาร้อย สอดตามรูที่เจาะเอาไว้ตามลำดับ ซึ่งขนาดของรูที่เจาะไว้ มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่
   - ครูจับเวลาและบันทึกเป็นนาทีตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเด็กร้อยเชือกสำเร็จ ทุกครั้งที่เด็กมีการทำกิจกรรม โดยแยกเป็นการร้อยเชือกที่มีรูขนาดใหญ่ และการร้อยเชือกที่มีรูขนาดเล็ก

4. การประเมินพัฒนาการโดยใช้คู่มือพัฒนาการ DSPM หลังการทำกิจกรรมจะมีการประเมินทุกเดือน จำนวน 3 ครั้ง คือ 3 ธันวาคม 2561, 7 มกราคม 2562 และ 4 กุมภาพันธ์ 2562

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กที่พัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก มีพัฒนาการที่ดีขึ้น และเหมาะสมตามช่วงวัย
2. ช่วยส่งเสริมให้มีสมาธิ และสติปัญญาที่ดี

สรุปผลและอภิปราย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ผ่านเกณฑ์การประเมิน DSPM กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กที่ได้รับการประเมินด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาไม่ผ่านเกณฑ์ ตามคู่มือ DSPM จำนวน 15 คน ในสถานอนามัยเด็กกลาง เก็บรวบรวมข้อมูลโดย แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมร้อยสร้างรูป และแบบประเมิน DSPM สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแจกแจงความถี่ จำนวน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) ค่าต่ำสุด(Minimum) และค่าสูงสุด(Maximum)

กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กที่ได้รับการประเมินด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาไม่ผ่านเกณฑ์ ตามคู่มือ DSPM จำนวน 15 คน เป็นเพศชาย 13 คน (ร้อยละ 86.7) เพศหญิง 2 คน (ร้อยละ 13.3) มีอายุตั้งแต่ 2 ปี 5 เดือน ถึง 3 ปี ($\overline{X}$ =33.67, S.D.=1.88)

ในการจัดกิจกรรมร้อยสร้างรูปครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 20 เด็กใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมร้อยรูขนาดใหญ่ เฉลี่ย 182.12 นาที และขนาดเล็ก 196.40 นาที ภายหลังทำกิจกรรมครบทั้งหมด 40 ครั้ง ผลการประเมิน DSPM พบว่า มีเด็กผ่านการประเมินตามเกณฑ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสรุปผ่านการประเมินในแต่ละเดือนดังนี้

เดือนที่ 1 (ครั้งที่ 1- 6) มีเด็กที่ผ่านการประเมิน DSPM คิดเป็นร้อยละ 26.67
เดือนที่ 2 (ครั้งที่ 7-12) มีเด็กที่ผ่านการประเมิน DSPM คิดเป็นร้อยละ 46.66
เดือนที่ 3 (ครั้งที่ 13-20) มีเด็กที่ผ่านการประเมิน DSPM คิดเป็นร้อยละ 26.67

ข้อเสนอแนะ

1. เพิ่มรูปแบบการศึกษาการกระตุ้นพัฒนาการด้านอื่น เช่น พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว พัฒนาการด้านการใช้ภาษา พัฒนาการด้านการเข้าใจภาษา เป็นต้น
2. ทำศึกษาการกระตุ้นพัฒนาในกลุ่มตัวอย่างที่มีพัฒนาการล่าช้า ในเด็กปฐมวัยช่วงอายุอื่นๆ

ประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้ประโยชน์

1. รู้จักสังเกตปัญหาจากการปฏิบัติงาน แล้วนำปัญหามาหาวิธีแก้ไขอย่างมีเหตุผล โดยนำหลักการสู่งานวิจัย
2. ใช้กิจกรรมร้อยสร้างรูปพัฒนาเด็กที่พัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ช่วยส่งเสริมให้มีสมาธิ และสติปัญญาที่ดี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ทีมวิทยากรช่วยแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยชี้แนะแนวทางให้ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย
2. ครูและผู้ดูแลเด็กให้ความร่วมมือในขั้นตอนการเก็บข้อมูล